

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: STITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO. Via G. Lazzaroni 10.

IZKljučNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO. Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, torek 25. maja 1943-XXI

ena posamezni številki lir 0'80

Vodna pot Adria—Švica

Poročali smo že o načrtu, o katerem zlasti v Švici mnogo razpravljajo, da bi se namreč ustvarila rečna zveza med Lago Maggiore in Adrio. Ta načrt je, kakor se poroča, tik pred ureditvijo. V zbornici kantonskega poštnega in železniškega oddelka se je predložilo poročilo, da so pogajanja zaradi izvedbe tega načrta med italijansko in švicarsko delegacijo že v teku. Švicarji predlagajo, da se čim prej skliče seja, ki bi proučila vprašanje ustanovitve švicarskega pristanišča ob Lago Maggiore pri Locarnu. Po predlogu, ki ga je o tem izdelal kantonalni Tessin, so proračunani stroški za napravo tega pristanišča na 8 milijonov švicarskih frankov. Naprava švicarskega pristanišča bi pomenila nov korak za ureditve načrta rečne zveze med Švicijo in Adrio. Ta načrt predvideva tudi regulacijo obeh izlivnih tokov Pada v Porto Marghera pri Benetkah ter v Porto Garibaldi pri Ferrarji ter regulacijo Pada do Cremona. V zvezi s tem je tudi naprava plovnega prekopa Milan-Cremona, ki bi bil 70 km dolg in bi veljal 827 milijonov lir. Te stroške bi nosile italijanska država in zainteresirane zadruge. Naprava rečnih pristanišč pa bi veljala približno 150 milijonov. Ta načrt je že odobril italijanski svet za javna dela. Na dlani je, da bi naprava teh prekopov imela za vse srednjeevropsko gospodarstvo velik pomen.

Predmeti iz stekla in keramike

Pokrajinski svet korporacij je poslal zainteresiranim združenjem naslednjo okrožnico:

Da se preprečijo prekrški predpisanega reda netipiziranih predmetov iz stekla in keramike, se opozarjajo vsi prizadeti trgovci in industrijanci na dolžnost, da morajo vpisati razbremenitev v inventarjih, ki so bili svoječasnno predpisani za zaloge blokiranih izdelkov, in sicer ob vsaki prodaji dotičnih predmetov, ki je bila izvršena na podlagi vsakokratne pooblaščenega oprostivnega bloka.

Razpis

Kollmannovih ustanov

Uprava »Robert Kollmannovih ustanov« razpisuje 22 ustanovnih mest te ustanove za slepec v skupnem letnem znesku 17.880 lir ter 14 ustanovnih mest te ustanove za podpiranje ubožnih ljubljanskih trgovskih uslužbencev v skupnem znesku 16.920 lir. Pravico do ustanove za trgov. uslužbenca imajo ubožni trgovski uslužbenci, ki so služili pri kakem ljubljanskem trgovskem podjetju in svojega uboštva niso sami zakrivali. Prednost imajo sorodniki ustanovnika ustanove in v drugi vrsti trgov. uslužbenca, ki so bili na dan ustanovnikove smrti še v njegovi službi. Ustanove se bodo izplačevale v mesečnih enakih obrokih. Prošnjam se mora priložiti rojstni list, domovnica, dokazila o uboštvi, dokazila o zaposlitvi pri kakem ljubljanskem trgovskem podjetju ter za prednostno pravico do ustanove še dokazila o sorodstvu z ustanovnikom ali o zaposlitvi pri ustanovniku na dan njegove smrti.

Občni zbor Ljubljanske borze

V ponedeljek popoldne je bil v sejni dvorani Trgovskega doma 18. redni občni zbor Ljubljanske borze. Občni zbor je otvoril predsednik dr. Slokar, ki je ugotovil, da je bil občni zbor pravilno sklican in da je sklepčen, ker je od 167 borznih članov navzočih oz. zastopanih 99. Nato je pozdravil zastopnika Visokega komisariata dr. Apollonija in njegovega namestnika Trstenjaka, zastopnika Pokrajinskega sveta korporacij Smerkelja, voditelja Prevoda polkovnika Pillo, zastopnika Zveze delodajalcev Potočnika, glavnega tajnika Združenja industrijev in obrtnikov dr. Golio, predsednika Združenja trgovcev Ljubljanske pokrajine Zvonimira Lukiča, zastopnika Združenja veletrgovcev in industrijev Jeleniča in predsednika »Merkurja« doktorja Windischerja, zastopnika Združenja kmetovalcev inž. Čokla in zastopnike tiska.

Pred prehodom na dnevni red je podal predsednik dr. Slokar naslednje poročilo:

Govor dr. Slokarja

Vsem uglednim gospodarstvenikom, ki so člani naše borze, so dobro znane okoliščine, ki ovirajo v sedanjem vojnem stanju normal-

ni razvoj ekonomskega življenja. Zaradi tega ne preseneča nobenega, da je naša borza v času neizogibnih omejitev, racioniranja, maksimiranja in blokiranja obsojena na začasno počivanje, dokler se razmere ne normalizirajo. Edina tolažba je v tem, da se nahajajo vse evropske borze v podobnem položaju navideznega življenja, v kolikor sploh poslujejo.

Naša borza, podprta od vse hvale in priznanja vredne zvestobe svojih članov, živi od lastnih moči brez subvencij, ki bi obremenjevale skupnost. Uprava borze je znižala vse izdatke do skrajnosti, tako da je kontinuiteta do zopetne normalizacije razmer zagotovljena.

S tem v zvezi smatram za svojo dolžnost, da s tega mesta izrečem globoko zahvalo nas vseh Nj. Ekse. Visokemu komisarju Emiliju Grazioliu (odobranje) za vsa njegova prizadevanja v prid gospodarstvu naše pokrajine s prošnjo, da bi izvolil tudi v bodoče ohraniti našemu gospodarstvu in naši borzi svojo dragoceno naklonjenost in zaščito.

Govor je bil sprejet z glasnim odobravanjem.

Ker je bilo poslovno poročilo borzne uprave razdeljeno med

člane, se tu ni prebralo ter se je soglasno odobrilo.

V imenu finančnega odbora je poročal g. Gregorc. Poročal je o posameznih postavkah bilance in računa izgube in dobička. Stavbeni sklad se je zaokrožil na en milijon lir. Vse poslovanje borzne uprave je finančni odbor pregledal ter predlaga razrešnico borzni upravi. Predlog je občni zbor soglasno odobril.

Sledile so volitve ter so bili izvoljeni:

v borzni svet:

inž. Boris Hribar, Josip Kavčič, Ferdo Niklsbacher, Rihard Schwinger, Avgust Volk in dr. Djuka Vrbančič;

v finančni odbor:

Ivan Gregorc, Anton Sorsak, dr. Emil Čererin, Josip Ljubič in dr. Fran Loreto;

v borzno razsodišče:

Ivan Avsenek, dr. Mirko Božič, inž. Bogdan Ferline, Aleksander Friedrich, Jernej Jelenič, inž. Pavel Kerže, Zdenko Knez, Franc Malavašič, Ivan Pieliek in Stane Vidmar.

Vsi so bili izvoljeni soglasno.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, je predsednik dr. Slokar zaključil občni zbor.

sanega lesa v železniške svrhe je bilo izdelano le malenkost.

Ostale vrste lesa,

V naši pokrajini tega blaga itak ni dosti v ustrežajoči kakovosti. Vse razpoložljivo blago oziroma zaloge tako oreha, javorja (zlasti parjenega), kakor bresta, jesena itd. je bilo takoj prodano. Cene niso bile maksimirane, za dosežene cene pa velja isto kot pri hrastovini.

Drva za kurjavo.

Vse razpoložljive količine so bile v smislu veljavnih predpisov izključno na razpolago Gozdni milici, ki jih je dodelila predvsem trgovcem detajlistom za kritje potreb v pokrajini, delno pa jih je izvozila v Kraljevino. Tudi tukaj so morale biti upoštewane le predpisane, t. j. maksimirane cene.

Oglje.

V kolikor ga je sploh bilo možno pripraviti, je tudi oglje bilo na razpolago izključno Gozdni milici, in sicer po predpisanih cenah.

V letu 1942-XX ni bilo zadovoljivo poslovanje — kljub živahnemu povpraševanju — niti v lesni industriji, niti v trgovini, ker zaradi vojnih razmer ni bilo mogoče izkoristiti in izvoziti niti malih del onih količin, ki bi jih pri rednem obratovanju in normalnem poslovanju vsekakor lahko izvozili iz naše pokrajine.

Oskrba Grčije

Grški minister za oskrbo je pred kratkim podal novinarjem izjavo o oskrbi Grčije. Zmanjšanje obroka kruha je le začasno in samo posledica zakasnitve žitne pošiljke Rdečega križa. Dve švedski ladji s 16.000 tonami žita pa sta že odpluli. Obrok olja v višini 400 gramov mesečno se redno razdeljuje. Tudi obrok mila v višini 160 gramov dobivajo ljudje redno. Iz Nemčije pošljejo 12.000 ton sladkorja in prvih 390 ton pride po železnici. Da se transport sladkorja zagotovi, je bila najeta švedska ladja »Hallaren«, ki pripelje v Grčijo tudi krompir iz Triesta. Od 20.000 ton krompirja, ki jih bo dobavila Nemčija, je 1600 ton že prišlo. Pričakuje se tudi več tisoč ton stročnic. Minister je izjavil, da je sedaj oskrba Grčije zagotovljena. Minister se je zahvalil posebnima pooblaščenca Italije in Nemčije, ki sta tako mnogo storila, da se je oskrba Grčije zboljšala. Zahvalo pa mora izreči tudi zastopnikom Mednarodne komisije Rdečega križa v Atenah.

Proračun mesta Zagreba

Pred kratkim so bile objavljene številke o zagrebškem občinskem proračunu. Po teh podatkih se računajo vsi dohodki na 361.6 milijona kun. Od tega odpade na javnopravne dohodke 316,1, na zasebno gospodarske 286 in na enkratne dohodke 16,8 milijona kun. V primeri s prejšnjim letom so se dohodki zvišali za 41,7 odstotka. Najvažnejši občinski dohodek so trošarine, ki naj dajo 161,4 milijona kun, torej skoraj polovico vseh dohodkov. Drugi najvažnejši občinski dohodek so občinske doklade na neposredne davke, ki naj dajo 65,4 milijona kun dohodkov. Mestna podjetja, katerih proračuni so preračunani na skupno 352,5 milijona kun, naj bi dala občini 40,15 milijona kun prispevkov.

Stanje na našem lesnem trgu

Iz poročila Sveta ljubljanske borze

V svojem poslovnem poročilu podaja Svet ljubljanske borze tudi podrobno poročilo o našem lesnem trgu. Iz poročila navajamo naslednje:

V začetku lanskega leta je bilo na našem lesnem trgu dokajšnje povpraševanje po lesu vseh vrst in izdelav. Proizvodnja pa je bila precej omejena in tudi zaloge niso zadostale niti za najnujnejša naročila. Stare pokrajine Italije, ki so bile že pred vojno najglavnejši odjemalec našega lesa, so v novih razmerah naravno še povečale svoje zanimanje za ta naš izvozni predmet. Ker je primanjkovalo predvsem goriva ter celuloznega lesa za vojno industrijo, so večje italijanske pooblaščenke trdke zaključile lani pri nas naravnost ogromne količine drv, celuloznega in janskega lesa. Cene so se zato zelo dvignile. Manjkalo je tudi vagonov, da je nastal zastoj v odpremi lesa. Ker bi zaradi prevelikega eksporta kmalu primanjkovalo potrebnega goriva v pokrajini sami, in sicer tako za vojaštvo kakor za civilno prebivalstvo, so oblasti nenadno ukinile privatne nakupe, določile najvišje cene ter poverile vso kontrolo omenjenih lesnih produktov Gozdni narodni milici, obenem so bile vse zaloge popisane in postavljene pod zaporo.

Z uredbo Visokega komisarja so bile maksimirane cene mehkega rezanemu in tesanemu lesu, kakor tudi neparjeni in parjeni bukovini. Z raznimi oblastnimi uredbami in navodili merodajnih sindikatov se je skušalo — kot že rečeno — tudi našo lesno trgovino prilagoditi kolikor mogoče sistemu trgovanja z lesom, ki velja že več let v ostali Kraljevini. Ze prej je bila uvedena takozvana kontrolna tak-

sa, sedaj pa je bila uvedena novost nominiranih, t. j. za izvoz pooblaščenih trvd iz naše pokrajine. Vsi ti oblastni ukrepi so imeli za cilj najprej omejitev čezmerno izvoza, zatem pa nadzorstvo nad proizvodnjo, prodajo in potrošnjo lesa v pokrajini.

Zaradi visokih stroškov sekanja, prevažanja itd. so tudi cene pri trdem lesu, razen pri bukovini, narastle. Sečnje gozdov so zaradi omejitev v kretanju in v zvezi z vojaškimi operacijami na področju Ljubljanske pokrajine praktično skoraj prenehale, razen ob železniških progah in cestah, kjer je bil totalni posek v določeni globini ukazan iz vojaških razlogov. V primeri s predvojnimi časom je bil promet z lesom minimalen. Borzni promet je lani dosegel skupno 768 vagonov nominalnih zaključkov v totalni vrednosti L. 14.101.625.—.

Mehki rezani les.

Italijanski interesi so zelo živahno povpraševali po tem blagu, ponudba pa je bila zelo skromna. Sredi druge polovice leta 1942-XX so bile s posebnim odlokom blokiranje vse zaloge ter dane na razpolago Korporacijskemu ministrstvu. Izvzete so bile le škorite in deske do 18 mm debele. Proizvodnja mehkega rezanega lesa je bila lani zelo omejena oziroma nezatna.

Tesani les.

Večina razpoložljivih količin naših tramov je bila že takoj v prvi polovici leta odprodana, a kar je še ostalo, pa je bilo z že omenjeno oblastveno odredbo o blokiranju stavljeno na razpolago Korporacijskemu ministrstvu. Nova produkcija tramov je bila zelo mala, in še to večinoma iz predelov, ki so

moral biti posekani. Glede cen so bile pač merodajne le maksimirane.

Bukovina.

Tudi po tem blagu je bilo skozi vse leto zelo živahno povpraševanje, in sicer predvsem po hlohdih za luščenje, ter po parjenem in neparjenem kakor tudi po obrobljenem in neobrobljenem blagu, zlasti v I/II/III kvaliteti. Še posebno zanimanje je vladalo po plohih najmanj 55 mm debelih, najsiho parjeno ali neparjeno blago. Ponudba je bila v splošnem le mala, ker so zaloge pošle večinoma že prej, kajti v predelih, kjer bukovino predelujejo razmeroma ni dovolj razpoložljivih parilnic, ter je bilo mogoče nanovo izdelati le malo blaga, to pa predvsem zaradi skrajno omejene možnosti dovoza hlohov iz gozdov. Kakor mehkeemu lesu, so bile cene maksimirane tudi bukovini. Toda po izjavah samih producentov so te cene bržkone prenizke, oziroma neustrezne, ker marsikje ne nudijo možnosti za vsaj minimalno primeren zaslužek.

Hrastovina.

Povpraševanje je bilo zelo živahno po neobrobljenih plohih, sicer pa je bilo iskano tako rezano kakor tudi okroglo blago. Ker pri nas itak ni večjih količin z ustreznim kvaliteto, so bile vse skromne razpoložljive zaloge z lahkoto prodane. Cene hrastovini niso bile maksimirane ter so v primeri z letom 1941-XIX sicer porastle, vendar ne do višine, ki bi bila v pravi razmerju s cenami v predvojnem času. Prejšnji izvoz v druge države je popolnoma izostal in vsa hrastovina je bila odpremljena izključno v Kraljevino. Železniških pragov kakor tudi specialnega te-

Iz italijanskega gospodarstva

Promet na italijanskih borzih se je zaradi odprave določbe, da se morajo ob nakupu borznih dividendnih papirjev kupiti za isto vsoto 3.50 odstotni zakladni listi, zelo povečal. Dočim se je prodalo na milanski borzi v maju povprečno na dan samo 2000 delnic, je sedaj narasel dnevni promet na 80.000 kosov. Ko so bile najbolj nujne naložbene potrebe krite, je sicer promet z delnicami nekoliko nazadoval, je pa še vedno zelo živahen. Kakor poroča »Popolo d'Italia«, se novi borzni predpisi ne presojajo povsod enako. Nekateri se boje, da bo večja naložba denarja v delnice mnogo kapitala odtegnila finansiranju vojne, dvig tečajev pa da bi mogel slabo vplivati na razvoj cen.

Novo tobačno pogodbo med Italijo in Bolgarsko sta podpisala v Sofiji italijanski poslanik v Sofiji grof Magistrati in bolgarski trgovinski minister Zaharijev. Bolgarska tobačna žetev v letu 1942. je znašala 62 milijonov kg, od katerih bo dobavila Bolgarska Italiji 8 milijonov kg.

Strojno velepodjetje Ernesto Breda je zvišalo svojo delniško glavnico od 200 na 250 milijonov lir. Za lansko leto bo družba zopet izplačala desetodstotno dividendo. Družba Breda je lani tudi zelo mnogo izdala za socialne namene. Tako je dala za zidavo delavskih stanovanjskih hiš 5 milijonov lir, za druge socialne namene pa 4.5 milijona lir.

AGIP, ki je postala pod vodstvom oborožitvenega ministra Favagrossa osrednji organ za vse italijansko gospodarstvo zemeljskega olja, je po zvišanju svoje delniške glavnice na eno milijardo lir razširila svojo delavnost. Kot podružniško podjetje pripada AGIPu tudi družba Alba, ki letos začne pridobivati zemeljsko olje iz asfaltnih ležišč v Abruzzih. AGIP je udeležena tudi pri novi delniški družbi SICS, ki pridobiva sintetično kurivo iz lesa. SICS ima 200 milijonov lir delniške glavnice. AGIP je nadalje dala pobudo za nova odkritja ležišč zemeljskega olja v Albaniji, Madžarski, Hrvaški in Grčiji. AGIP je končno odločilno soudeležena pri italijanski donavski plovbeni družbi Sinda, ki skrbi za prevoz romunskega zemeljskega olja v Italijo.

Železarska in elektrarnaška družba Terni Società per l'Industria e l'Elettricità v Rimu je lani dala v obrat novo elektrarno. Čisti dobiček družbe se je zvišal v l. 1942. od 76.6 na 88.7 milijona lir ter bo družba zopet izplačala od glavnice 1200 milijonov lir 70 odstotno dividendo.

Celotni dohodki italijanskega tobačnega monopola se po navedbi agencije Agit cenijo na 9.310 milijonov lir. Od te vsote dobi država 7.336 milijonov lir ali 80 odstotkov vseh dohodkov.

V Toulonu sta ustanovili podjetji Fiat in Ansaldo družbo »Enti Riuperi Tolone«, ki bo dvignila lam potopljenih ladje, jih razstavila oziroma obnovila.

Piskote so smele slaščičarne v Italiji po veljavni naredbi prodajati samo za otroke do 3 let. Ker pa imajo producenti še zadostne zaloge, je bila izdana nova naredba, ki dovoljuje prodajo piskotov vsem potrošnikom ne glede na starost do 25. junija. Piskoti pa se seveda smejo prodajati samo na živilske nakaznice.

že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika sragec ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Prvo državno posojilo Srbije

Takoj po polomu spomladaj leta 1941 je bila Srbija finančno v silni težavni položaju. Na eni strani je bilo potrebno popraviti v vojni razdejana poslopja, na drugi strani pa se je morala ohraniti kupna moč prebivalstva in se zato niso smeli izdajati ukrepi, ki bi kakorkoli mogli povzročiti inflacijo.

Zaradi tega je srbska vlada od vsega začetka v soglasju z nemško zasedbeno oblastjo posvečala novi ureditvi državnih financ ter gojitvi finančnega trga vso možno skrb. V resnici se je tudi vladi posrečilo, da je našla dobre temelje za zdrav gospodarski razvoj v deželi. Denarni trg se je z zakonom o denarnih zavodih na novo uredil ter se je v ta namen ustanovila tudi direkcija za nadzorstvo nad denarnimi zavodi. Ze takrat pa se je tudi mislilo na zapis državnih notranjih posojil. V ta namen je tudi vlada generala Nedića že v svoj prvi, še nepopolni državni proračun za l. 1942 vnesla primerne postavke za obrestovanje in amortizacijo prejšnjih državnih posojil.

Pri prvi kreditni operaciji, ki jo je izvedla vlada Nedića, je šlo za zakladne liste Srbske narodne banke. Na ta način dotekajoči denar pa ni zadoščal za kritje vedno večjih državnih izdatkov. Pri tem je treba upoštevati, da je ministrski svet v zvezi z javnimi deli dovolil izredni kredit dveh milijard din, ki je bil kasneje zvišan na tri milijarde din. S tem denarjem so bila izvedena razna dela, ki so služila obnovi prometa. Vlada se je zavedala, da dosedanji način finansiranja javnih del, to je z zadolžitvijo pri Narodni banki, ne bo mogel obveljati, ker bi bil prenevaren za narodno valuto.

Vlada generala Nedića se je zato odločila, da razpiše prvo notranje državno posojilo. Dne 4. marca se je izdala naredba o 4.5 odstotnem državnem posojilu v višini ene milijarde din. Kmalu nato (19. marca) so izšla podrobnejša določila o izvedbi te naredbe in koncem marca se je začelo podpisovanje posojila. Emisija posojila se deli v dve tranši po 500 milijonov din. Prva tranša je namenjena finansiranju javnih del, v kolikor spadajo v resor železniškega ministrstva. Z drugo tranšo pa naj se poravnata ostanek javnih del, ki so se začela izvajati na podlagi trimilijardnega kredita. Pri razpisu posojila sta bile vključene kot pomožna organa Drž. hipotekarna banka in Poštna hranilnica. Obveznice posojila so se izdale v kosih po 10.000, 100.000 in 1.000.000 din. Obrestno in amortizacijsko službo opravlja oddelek za državne dolgove in državni kredit v finančnem ministrstvu. Za obrestno in amortizacijsko službo so predvideni veliki izdatki. Prvič se bodo izplačale obresti in odplačila dolga 1. januarja 1944. Če bi se pri notiranju obveznic pojavil agio, se bodo obveznice žrebale 1. aprila in 1. oktobra. Kot emisijski tečaj je določen 98.5%. Novo posojilo uživa celo vrsto ugodnosti. Predvsem so obveznice proste vseh davkov. Obe prvi tranši sta v celoti prevzeli Državna hipotekarna banka in Poštna hranilnica. V kratkem bo razpisano drugo posojilo, in sicer zopet v višini ene milijarde din. Ker daje novo posojilo višje obresti kot zakladni listi, se računa, da bodo prihodnje posojilo podpisale ne samo banke, temveč tudi zasebniki.

Francija poostruje svojo davčno politiko

Popolna odrezanost Francije od njenih čezmorskih posestev je tudi odločilno vplivala na njene državne finance. Z novim državnim proračunom za l. 1943. skuša francoska vlada znatno omejiti izdatke in povečati dohodke. Davčni vijak je sedaj v Franciji prav močno privit.

Navzlic zmanjšani vrednosti denarja je redni drž. proračun izdatkov znižan od 105 na 102 milijarde frankov, izredni državni proračun pa od 33 na 27 milijard frankov. Dohodki davkov, carin in monopolov so proračunani na 102 milijardi, za 22 milijard višje kakor za l. 1942. Vsi državni izdatki so proračunani na 129 milijard frankov ter bi se približno 79 odstotkov vseh izdatkov krilo z dohodki, dočim se je leta 1942. krilo samo 60. l. 1941. pa celo samo 50 odstotkov vseh izdatkov.

Izdatki so se zmanjšali v prvi vrsti zaradi prenehanja vseh vojaških izdatkov in zmanjšanja izdatkov za vojno industrijo, ker so se nehale investicije. Ti prihranki pa so se deloma porabili za višje osebne izdatke. Zvišanje dohodkov se je doseglo samo z večjimi davki. Nove finančne in davčne določbe francoske vlade objavljata dva zakona. Prvi zakon ima samo nove davčne predpise, drugi pa gospodarsko-politične in valutno-tehnične predpise, ki naj zajamejo kupno silo prebivalstva ter vplivajo na denarni in kapitalni trg.

Med davčnimi ukrepi je omeniti zvišanje dividendnega davka od 30 na 35%. Dohodnina pri dohod-

kih nad 400.000 frankov poslana progresivna. Uvede se luksuzni davek v višini 8% in se pobira kot dodatek h prometnemu davku za luksuzno blago. Luksuznemu davku niso zavezane samo Haute Couture, parfemska industrija itd. temveč tudi gledališča, prvovrstni restavracije itd. Tudi prodajne cene monopolskih predmetov se zvišajo. Plačilni predpisi za davke so poostreni, nekateri termini pa pomaknjeni naprej.

Od gospodarskih političnih ukrepov je najvažnejša določba o blokiranju zneskov, ki se odpišejo. V davčni bilanci se smejo ti odpisi navesti samo v višini, v kateri jih je dotična družba položila na posebni konto francoskega državnega zaklada. Vsi papirji pridobitnih družb se smejo v bodoče po italijanskem vzoru glasiti samo na ime. Vse nove pridobitve papirjev in tudi posestev v vrednosti nad 200.000 fr. se morajo prijaviti. Finančno ministrstvo ima pravico, da pregleda način teh pridobitev in da odredi ponovno prodajo. Še nekatere druge, manj važne določbe so bile izdane. Iz vseh pa se vidi, da se skuša francoska vlada prilagoditi novim razmeram in urediti svoje finančno gospodarstvo.

TRSTJE za strope

pleteno s pobakreno žico izdeluje

Jos. R. Puh

Ljubljana, Gradaška ul. 22, tel. 25-13

OKVIRJE izdeluje specialist
Wolfova 4

KLEIN

Gostilničarski vestnik

Kakšne bodo vinske cene

Iz Italije poročajo, da je stanje vinogradov še nadalje prav ugodno. Padavine so v zadnjem času trjam zelo koristile. Vinogradi so tudi povsod dobro oskrbljeni.

Mnogo se govori o novih vinskih cenah, ker ne vsebuje naredba kmetijskega ministra z dne 25. marca, ki določa maksimalne cene za kmetijske pridelke, maksimalnih cen za vino. Pričakujejo, da bodo za vino najvišje cene določene naknadno. Oblastva v Rimu so dovoljevala v zadnjem času pri nakupu vina v okoliških vinogradih ceno 35 do 40 lir za hektolitrsko stopnjo. V pokrajini Rieti je odobril prefekt za vino z 10% alkohola ceno 400 lir hl, za vino z 12% alkohola pa ceno 600 lir za hektoliter.

Denarništvo in zavarovalstvo

Prihranki srbskih kmetovalcev

Ugodne cene za kmetijske pridelke so omogočile srbskim kmetom, da niso samo poravnali svojih dolgov, temveč da jim je ostalo še veliko denarja. Zato se je začela sedaj propagandna akcija, da bi kmetje naložili svoj denar v državne papirje in denarne zavode. Zlasti Glavna zadružna zveza deluje v tem smislu in kakor vse kaže tudi z uspehom, ker so hranilne vloge v denarnih zavodih močno narasle.

Poštna hranilnica N. D. H. izkazuje za lani zvišanje hranilnih in čekovnih vlog od 2281 na 3654 milijonov kun. Hranilnica je dosegla lani 183 milijonov kun čistega dobička proti 65.4 milijona kun predlani.

Francija je razpisala novo notranje posojilo v višini 15 milijard frankov, in sicer v obliki blagajniških bonov, ki se obrestujejo po 3.5%. Emisijski tečaj je določen na 98.50, posojilo pa se bo amortiziralo v 30 letih.

Vloge v ameriških bankah so se lani povečale za 20 milijard na 102.6 milijarde dolarjev. Državni dolg USA se je lani zvišal za 62 milijard dolarjev. Obtok bankovcev je narasel za 4 na 15.4 milijarde dolarjev. Vsi ti podatki kažejo na začetek inflacije.

Zaposlitev delavstva na Hrvaškem

Centrala za delavsko zavarovanje v Zagrebu je objavila statistiko o zaposlitvi delavstva koncem decembra 1942. Vseh zavarovanih delovnih moči je tedaj bilo 215 tisoč 888, med temi 149.487 moških. To pomeni, da je število zavarovanih delavcev v primeri s prejšnjim letom padlo za 19.854 ali za približno 9.2 odstotka, dočim je zaposlitev žensk celo nekoliko narasla. Zaposlitev se ni zmanjšala pri vseh strokah enako. Najbolj je padla zaposlitev v tobačni stroki, pri železnici in cestnih delih, v lesni stroki (za 3108), v trgovini (za 2701) itd. Večja pa je zaposlitev pri izdelavi vagonov in drugih transportnih sredstev, visokih stavbah, v kovinski industriji, v tekstilnih podjetjih itd.

Povprečna dnevna zavarovana mezdna se je v l. 1942 dvignila za 18.57 na 69.46 kune. Moški so povprečno zaslužili na dan 75.94 kune, za 21 kun več ko pred enim letom. Zaščita delavstva je določena še po starih jugoslovanskih zakonih.

Občni zbori

Delniška družba Narodna tiskarna ima redni občni zbor 8. junija ob 11. v Puccinijevi ulici 5. Dnevni red običajni. Delnice se morajo položiti vsaj pet dni pred občnim zborom.

Gospodarske vesti

Zagrebska občina je zvišala trošarine na pivo, vino, alkoholne in brezalkoholne pijače ter na meso. Poleg tega je uvedla tudi nekatere nove trošarine.

Hrvaška bo letos pridelala po mnenju strokovnjakov okoli 6000 ton oljčnega olja. V vsej Hrvaški je približno 2.2 milijona oljk, vsako drevo pa bo dalo okoli 3 kg olja.

Po novi srbski naredbi o zbornicah v bodoče imenuje predsednik vlade po predlogih resornih ministrov predstavnike in zbornične odbore odvetniške, zdravniške, lekarske, inženirske, dentistične in kmetijske zbornice.

Vse staro železo se mora v Srbiji prijaviti in oddati Centrali za železo, ki ga bo porabila za proizvodnjo najpotrebnejšega orodja za kmetijstvo, obrt in gospodinjstvo.

Zaradi uravnoteženja državnega proračuna se je v Srbiji uvedla posebna vojna doklada na sladkor v višini 20 din za kg in na vino (16 din na liter). Vse monopolne takse so bile povprečno zvišane za 50%, razen na petrolej, železniška tarifa je bila podvojena, tarifa za blagovni promet pa je ostala neizpremenjena.

Bolgarska zunanja trgovina je bila v l. 1941. pasivna za 1024 milijonov levov, v l. 1942. pa je bila aktivna za 439 milijonov levov. Ves izvoz Bolgarske je dosegel v letu 1942. vrednost nekaj nad 13 milijard levov. V primeri z l. 1941. se je vrednost uvoza povečala za 30%, vrednost izvoza pa za 43%. Vrednost izvoza je narasla navzlic slabi žetvi in čeprav Bolgarska lani ni izvažala jajc. Pripomniti pa je treba, da so zelo narasle cene pridelkov, in dvignile vrednost izvoza.

Romunski židi morajo plačati do 1. septembra 4 milijarde levov vojne kontribucije. Vsota, ki jo mora plačati vsak žid, bo še natančno določena. Kdor ne bi plačal določenega zneska, bo z rodbino vred prepeljan v Transilvanijo.

716 novih zdravstev se je ustanovilo lani v Romuniji. Te zadrage imajo približno 90.000 članov in 283 milijonov levov glavnice.

Nemčija bo letos posodila Bolgarski za prehrano njenega prebivalstva 30.000 ton rži in 6000 ton ječmena. Prve pošiljke tega žita so že prišle po Donavi v Bolgarsko. Bolgarska bo dala Nemčiji za posojeno žito iz svoje žetve v l. 1943. 6600 ton koruze in 30.000 ton rži.

Turčija je naročila v Nemčiji 15 lokomotiv in 500 vagonov. Iz Ankare poročajo, da bo to naročilo v kratkem izvršeno.

S 1. junijem stopijo v Nemčiji v veljavo novi predpisi o potrošnji ovojnega papirja. V nov papir ali novo lepenko se smejo zavijati le živila, če je zaradi prenosa ali iz zdravstvenih razlogov to potrebno, nadalje tekstilno blago v svetlih barvah, belo perilo, zdravila, droge, barve, kemikalije in drugi predmeti, če je to potrebno iz zdravstvenih razlogov. Blago v originalnih zavojih se ne sme še posebej zavijati.

Vsi slovaški proizvajalci drv, lesnega plina in oglja, ki letno predelajo več ko 100 kubičnih metrov lesa, se morajo zaradi registracije prijaviti pri gozdni in lesni centrali. Isto velja tudi za trgovce. Drva, ki so več ko 20 km oddaljena od najbližje železniške postaje ali od kraja potrošnje, se ne smejo porabiti za izdelovanje oglja. Vsi proizvajalci drv in trgovci z drvimi morajo pred prodajo drv dobiti dovoljenje gozdne in lesne centrale za prodajo drv. S temi ukrepi naj se zagotovi zadostna oskrba slovaške z drvimi.

V Franciji se mora vsak kadilec vpisati v svoji trafiki, nakar dobi mesečno 120 cigaret ali 45 cigar ali 150 gramov tobaka za pipo. Ti obroki pa se bodo mogli izdajati le, če se bo mogla povečati domača proizvodnja.

Sveica je zaradi pomanjkanja premoga omejila število železniških vlakov. Na nekaterih progah kurijo lokomotive namesto s premogom z drvimi.

V tekstilnih tvornicah v Čenstohovi so začeli uporabljati gonilne jermene iz papirja, ki pa so na robnih zavarovanih s tekstilnimi vlakni. Novi jermeni so se dobro obnesli.

Od 76.500 avtomobilov, ki so še danes v prometu na švedskem, vozi 71.500 avtomobilov z generatorskim plinom in le 5000 s tekočimi gorivi.

Gostilničarji!

Naročite se na

Trgovski list!